

Turvallinen satama – juristin näkökulma

Ella Parviainen, Senior Counsel, HPP Attorneys Ltd

16.9.2026 Satamapäivät

Turvallinen satama – juristin näkökulma

- **Kolme turvallisuuserrosta:** fyysinen – digitaalinen – geopolitiittinen
- **Case:** Monenlaiset häiriöt ja ongelmat
- **Kolme juristin kysymystä:** saako sulkea – kuka vastaa – kenelle kerrotaan
- **Resilience vs. Security**
- **Yhteenveto**

Satama ei ole enää vain satama

Satama ei ole enää vain logistinen solmukohta.

Mitä tapahtuu, jos satama toimii teknisesti normaalisti, mutta sitä ei enää voida pitää turvallisena?

- Esimerkiksi:
 - merikaapeli vaurioituu;
 - sataman IT-järjestelmään hyökätään;
 - sataman läheisyydessä havaitaan droneja;
 - alus tai lasti liittyy pakotteisiin, ja/tai
 - geopoliittinen kriisi muuttaa sataman riskiprofiilia yhdessä yössä.

Kolme näkökulmaa sataman turvallisuuteen

Fyysinen infrastruktuuri

- Varastot, (älykkäät) laiturit, nosturit, väylät, polttoaineiden ja muun energian toimitus.
- Sataman turva-alue
- Kulunvalvonta (ja satamanpitäjän velvollisuus suorittaa turvallisuusselvitykset CER –direktiivin nojalla).
 - CER: Kokonaisvaltainen häiriönsietokyky.
- Uhat: Kyberuhkien lisäksi esim. tulipalot, myrskyt, sabotaasi, terrorismi, drone-uhat, fyysiset hyökkäykset.

Digitaalinen infrastruktuuri

- Digitaaliset järjestelmät (toiminnanohjaus, TOS, porttijärjestelmät), automaatio, yhteydet aluksiin ja muu satamassa käsiteltävä data.
- NIS2 –direktiivi ja kyberturvallisuuslaki
 - Kyberriskit oltava osa sataman normaalia riskienhallintaa, kattaen operatiiviset järjestelmät ja palvelujen jatkuvuus.
 - Sataman johdon velvollisuudet.
 - Velvollisuus ilmoittaa viranomaisille.
- Uhat: Hakkerointi, haittaohjelmat, tietojärjestelmähäiriöt.

Geopoliittinen infrastruktuuri

- Tavaravirrat, energia, kriittiset, materiaalit, sotilaallinen ja yhteiskunnallinen huoltovarmuus.
- Venäjän 2022 hyökkäyssodan vaikutukset transitioliikenteen reittien satamiin sekä tavaralajeihin.
- Nato-jäsenyyden tuomat uudet vaatimukset.
- ”Uhat”: Kauppapakotteet, tariffit, energian hinta..
- Lippuvaltioiden (vasta)toimet?

Case: Monenlaiset häiriöt ja ongelmat

Tiistaiaamuna satamassa havaitaan luvattomia drooneja. Samana päivänä sataman IT-järjestelmässä havaitaan poikkeavaa liikennettä. Yksi satamaan saapuva alus on lisäksi kytkeytynyt valtioon, jonka kanssa EU:n suhteet ovat kiristyneet.

Mitä satama voi tai mitä sen pitää tehdä? Saako, voiko tai pitääkö sataman pysäyttää sataman toiminta (kokonaan tai osittain)?

Kuka vastaa toiminnan pysähtymisestä aiheutuvasta viivästyksestä?

Mitä tietoa satama saa tai joutuu jakamaan viranomaisille?

Case: Juristin näkökulma

Kuka päättää, milloin turvallisuusriski on riittävä sulkemiseksi?

- Päätöksellä voi olla vaikutuksia asiakkaisiin, varustamoihin, rahdinkuljettajiin, työntekijöihin, viranomaisiin ja koko toimitusketjuun.
- Turvallisuuspäätöksestä voi syntyä sopimusvastuu.

Kuka vastaa kustannuksista?

- Kuka maksaa ylimääräisen varastoinnin, alusten odotusajat, myöhästyneen toimituksen...? Sopimusvastuu vs. vahingonkorvausvelvollisuus.
- Vetoaako joku force majeureen?
- Mitä vakuutus korvaa?
- Päätös muuttuu nopeasti rahaksi.

Kenelle tilanteesta kerrotaan?

- Jos satama havaitsee turvallisuusuhan tai päättää keskeyttää toiminnan:
 - mitä voidaan kertoa asiakkaalle, alihankkijoille ja muille toimijoille (kuten toisille satamille)?
 - mitä pitää ilmoittaa viranomaiselle?
 - miten kyberturvallisuustieto suojataan?

Sataman tulee olla resilientti, ei vain turvallinen

Resilient vs. Secure

- **Security:** Estetään uhka.
- **Resilience:** Jos uhka toteutuu, pystytään jatkamaan toimintaa.
- Kyse ei ole vain siitä, pystyykö satama estämään fyysisen uhan vaan myös siitä, miten ja kuinka nopeasti toimintaa voidaan jatkaa tai se voidaan palauttaa.

Ennakointi juristin näkökulmasta

- sopimusehdot
- vastuunjako
- ilmoitusvelvollisuudet
- varautuminen
- vakuutukset
- kriisiviestintä
- yhteistyö viranomaisten kanssa.

Yhteenveto

- **Tunnistammeko kriittisen infrastruktuurimme?**
- **Tiedämmekö, kuka saa päättää toiminnan keskeyttämisestä?**
- **Tiedämmekö, miten kustannukset jakautuvat, jos toiminta keskeytetään?**
- **Tiedämmekö, mitä tietoa meidän pitää jakaa – ja kenelle?**
- **Onko sopimuksissamme huomioitu tämän päivän geopoliittiset riskit?**

Kiitos!

HPP®

Business Law
That Matters

BULEVARDI 1 A
HELSINKI, FI-00100

HPP.FI

HPF®